

diisti quandoque, sed sero; imo redire omnino ad tuam vineam, proh dolor! aliquando nescivisti: tandem eam laborare intrasti. Sed quid acciderat? Hostes ascenderunt, maceriam dissipaverunt, vineam vindemiaverunt, ita ut vix paucos racemos in ea reliquissent: vepres et spinæ ascenderant super eam (*Isa. v, 3, 6*) ut si qua reliqua fuissent ab hostibus, ab his suffocata viderentur omnia.

9. Hæc omnia pessima cavere poteras, si cum sponso ivisses ad vineas. Denique non dixit, Ite sed, Eamus. Iverunt aliæ, et quanta eis in eundo erat utilitas audisti. Illæ ergo jucunde et læte, et certe multum fructifere tempus gratiæ visitationis exspectabant; quia fructus, quibus sponsum pascant, habent sponsæ gratissimos. In te autem quid aliud, nisi labruscas invenit? Certe nisi te corrigas, tremens pavidum tempus Judicis exspectabis. Timeo quod sæpius de te dicat Jesus: *Utinam esses frigidus vel calidus, sed quia tepidus es, incipiam te evomere* (*Apoc. III, 15, 16*). Certe quia sæpe otia sectaris, vel si aliquando legisti, plus pro eo, ut alios doceres, quam te corrigeres, fecisti. O vere magister erroris, qui nunquam fuisti discipulus veratis, cur alios doces, et te ipsum non instruis? O certe iniquum studium, quod plus vis balbutire lingua, quam corde servare et opere exhibere! O vere ideo nunquam sapientiam attigisti! Audi quod arcus tuus in manu tua debeat instaurari (*Job. xxix, 20*): quia cœpit Jesus facere et docere (*Act. I, 1*). O cor meum, audisti multas tuas miseras, et certe propria mala quam plurima frequenter evenire vidisti. Timeo tamen plura horum illum invenire, cum Jerusalem scrutabitur in lucernis (*Sophon. I, 12*). Hæc est via per quam hactenus ambulasti: sed consulo tibi ut una tecum vadas ad sponsam Jesu, et discamus ab ea sapientiam, qui viam Dei ipsa ambulat, et hanc discamus ab ea imitatores ejus effecti.

10. Videamus primo viam ejus activam, et imitemur, ut per ejus merita etiam contemplativam adeamus. Videamus quam viriliter corpus suum castiget, et in servitute redigat (*I Cor. ix, 27*), et ad omnia quæ desiderat spiritum deservire compellat. O quantum actionibus robur! omnibus obsequiosa, et nulli omnino onerosa, fraternis semper necessitatibus miserata, non attendit, in quo quis egeat, vel debeat adjuvari, sed in quo quis possit adjuvari. Quantumcunque manus ejus indefessa, fecunda est semper in opere, et prior et posterior. Si nec manum potest apponere, apponit saltem vel digitum. Si nec digitum, ipso affectu paratissimam admittit se omne demonstrat, propterea negligit propria ut expleat aliena. Imo quanto plus communia, tanto sibi judicat esse singularia: ita ut nunquam suis ipsam attendentem videas, quousque vel minimum charitatis opus, vel pietatis fuerit adimplendum. Opus sic vile, sic humile non æstimat, nec parvum, nec magnum, quod ipsam ob amorem sponsi pigeat adimplere, semper illud meditans, quod Jesus non ministrari venerat, sed ministrare: nec non et illud,

A *Qui major voluerit esse inter vos, sit omnium vestrum servus* (*Matth. xx, 28, 26*). Quis infirmatur, et ipsa non compatitur? (*II Cor. xi, 29*) quis dolet, et ipsa non condolet? Certe flet cum flentibus, et gaudet cum gaudentibus (*Rom. xii, 15*). Laborat similiter, et non lassescit; sustinet similiter et non gemit. Aliquando sub onere dolet, et non sentit. Deridetur, et non advertit. Vere enim est sibi facta tanquam vas perditum (*Psal. xxx, 13*), ut omnium necessitatibus præsto semper occurrat.

11. O sancta et mira charitas, quæ amarum convertit in dulce, durum in lene, et asperum in suave: quam etiam delectat! O quam pius aspectus, quam grata facies! oculi pudici et semper terræ inhærentes, nec certe curiosi ad videndas negligentias aliorum: imo si aliquid malum grande aliorum videret, pudicissimum ejus cor credere malum nullo modo consentiret: imo si opus non posset evidentia, intentione omnino excusaret, et pauca, **792** pudica, sancta semper ejus eloquia. Jesum meditatur, Jesum loquitur, et Jesum opere imitatur. O quam sero, ut de detractoribus, mendacibus et impudicis taceam, sæculare ex ejus ore verbum possis audire! Risus ejus semper modestus, incessus humilis et nil aliud est quod cupiat, quam ut Jesu placeat. Tanta denique sensuum exteriorum et interiorum custodia est, ne in cor aliquid veniat, quod possessorem ejus offendant. O quanta in ea viget virtus patientiæ! nam quo plus in tribulationibus et incommodis quatitur, eo insuperabilior invenitur. Credo nunquam ejus patientiam, ut de verbis taceam, sed nec verberibus, foris vel intus debere aliquatenus perturbari. Reprehendi et argui plus sibi placet, quam laudari. O quam pacifica quæ, cum his qui pacem sæpius a cordibus aliorum nituntur tollere et a suo etiam, semper corde et opere pacem servat! Foris operantem sponsam mira vidimus, et inenarrabilia operari: quid erit si ejus interiora viderimus? Oremus sponsum, ut ad sponsam liceat introire: quid credis hanc æstantem laboribus, cum tempus quietis advenerit, et ipsa sub umbra arboris et crucis Jesu descenderit, consolationes recipere?

12. O quanta reverentia laudibus sponsi in ejus præsentia vacabit, quæ foris bonis actibus ipsum est ardentius insecuta! Cogitat certe quod ore loquitur, corde revolvit; nec jam erit ibi dimidia, sed sicut præsens est corpore, sic erit et corde: sensus omnes jubentur ingredi, amoveri extranea, et claudi cubiculum, ut securi et solliciti simul insistant laudibus Jesu. Cor, omnibus spretis, solum dirigitur in Jesum; lingua laudat, placat, orat, Jesum invitat: omnes sensus aliquando similiter ibi sunt in multa reverentia disciplinæ. Post diem transcriptum in laude Jesu et bona operatione, tunc appropinquat requiei, sed primo adest tempus sollicitudinis. Intrat namque sponsa capitulum una cum suis, quærit, vinea bene vel male fuerit custodita; et si forte maceriam ejus dissipatam invenerit, per *[add. cujus custodis negligentiam hoc evenerit, diligenter*

inquit, quod fructus vineæ sit dissipatus. Quem cum invenerit, sive sit visus, vel gustus, auditus, odoratus, lingua, tactus vel gressus, acerrime reprehendit, vel corripit, mandans ut sollicitior sit de cætero ad custodiam. Et si forte quis eorum deprehenditur, qui negligens fuerit in laudibus Dei, vel in alio quocunque opere ad eum spectante, similiter et hic corripitur; et mandatur ut caveat in futurum.

13. Postea sponsa perquirat si lumen adsit, propter imminentes tenebras; si vestimenta, propter frigora; si auxilium, propter timores nocturnos. Si hæc ad sufficiens non adsunt omnia, quamvis tarde, mittit tamen adhuc nuntios, qui sponso nuntient horum defectum in sponsæ tabernaculo, et orent eum, ut ipse solita clementia præsto sit ad custodiam, quousque eo cooperante ipsa suis provideat necessaria in futurum. Si autem prompta invenit omnia, benedicit sponsum in donis suis, et devota oratione effusa pro sua sui que custodia, et omnibus ostiis cubiculi firmiter seratis, pergit ad secreta cubiculi: et quid ibi agat, nescio. Tamen si dignaretur Jesus, rogarem, ut saltem velut sponsæ pedisequam, secreta cubiculi mihi cum ipsa subire liceret, ut plenius informaret. Sed quando sponsa sub umbra arboris, non dico sedebit, sed laborabit, licet ei ibi esse non sit utile, proteget tamen eam ab æstu tentationum. Sed quando fructus ejus comedit? Forte nunc tempus advenit, ex quo nunc ingressa est secreta cubiculi. Videtur omnino necessarium: diu sollicitè laboraverat, et forte jam erat famelica. O bone Jesu, ut dapes ejus cernam! Numquid forte cibus ejus est, ut faciat voluntatem tuam? Est utique, imo omnis laboris ejus consolatio est ut nunquam vel modicum a tua voluntate declinet. Hoc enim unicum sui laboris præmium exoptat, ut liceat ei te solum diligere, tua sequi vestigia, tuis obedire mandatis, et a te nunquam in perpetuum separari. O bone Jesu, si amor tuus tantum delectat in stadio, quantum delectabit eam in bravio, cum tu sis lætitia omnium beatorum? Adhuc non vidimus secreta thalami: o qui nos introducet, ut flores videamus, quibus tanti Regis cubiculum debeat adornari? Numquid violæ quæ sunt in sponsæ thalamo, non sunt **793** humilia initia tuæ natiuitatis, et illa lilia germinantia insignia tuæ charissimæ castitatis, et rosæ, quibus roseus fuit thalamus ille sanguis tuæ dulcissimæ passionis?

14. Utique adhuc sponsæ clenodia non vidimus: sed tamen non videre licet. O si ingrediaris sponsæ cubiculum! mensam quamdam dignissimam ibi reperies, quæ est crux Domini nostri Jesu Christi. Et quidem in ea panis sanctissimus continens omne delectamentum, et omnem saporem suavitatis (*Sap. xvi, 2*). Panis iste, quem dedit Jesus discipulis suis in cœna, scilicet corpusculum suum, ab impiorum manibus sic misere contractatum. Quis panem hunc vilem sponsæ poterit existimare, cum etiam eo pasceatur multitudo spirituum beatorum? O vere beata

terra, quæ nobis hunc panem protulisti! Laudarem te libenter, sed quibus te laudibus efferam nescio; sed hunc gremio contulisti, quem cœli et terra capere non poterant. Sit tuum nomen laudabile in sæcula sæculorum. Amen.

15. O quam dulcem potum ante sponsam reperies, sanguinem Jesu fusum de corpore, sic recentem ac si heri sit fusus vel hodie. Numquid pane solum vel potu erit contenta? Nequaquam: sed habebit alia fercula pretiosa; flagellum, et spineum diadema, clavos et lanceam sponsi: et certe panniculi, quibus puer erat involutus, quibus fuit reclinatus in præsepio, non ei deerunt. His quidem ipsa pascitur: et his ferculis confortata, omnibus fortior reditur inimicis. His delectata fit grata dilecto. His semper occupata fit socia angelorum. Nec tibi utcunque appareant vilia; sed scias ea dulciora super mel et favum, et gratiora super aurum et topazion. Humilitatem in sponsa tibi non laudaverim: tamen scias ei non deesse. Quia nisi super humilitatis stabile fundamentum, laudabilis hujusmodi, quam vidisti, stare non posset virtutum fabrica spiritualis. Nemo credat hanc sponsam aliquando a sponso derelinqui sine custodia. Imo sciat, quod lectulum Jesu sexaginta fortes ambiunt, de fortissimis Israel (*Cantic. III, 7*), qui tota die ac nocte non tacebunt (*Isai. LXII, 6*), laudare: vel, si magis placet, dicam eam muro constantiæ circumdatam, propugnaculis patientiæ ædificatam, et super muros ejus angelorum custodiam; turrim in medio castris excelsam, firmam et pulcherrimam, quam dicam non immerito charitatis: super ipsam sponsa manet jugiter, et nonnunquam sponsus cum ea, ut pericula a remotis prospiciens, adjutorio sponsi ea valeat tutius evitare.

16. O cor meum, sponsam Jesu tibi utcunque depinxi: certe prout in dulcedine sua pauperi dedit Deus; suadens tibi in Domino, ut devotius eam imiteris: quod si feceris et sub umbra sæpe dictæ arboris sederis studiose, majora horum experieris et tu. Et si hæc omnia quantocius non valeas comprehendere, tria tibi præcipue suadeo. Primo, ut magnitudinem omnino caveas. Secundo, ut humilem Jesum humiliter sequaris. Tertio, ut charitatem citius apprehendas. Non timeas, non diu sedebis (si tamen perseveranter sederis), quin fructus hujus arboris apprehendas. Cave ne te verba hæc inaniter pertranseant quemadmodum multa verba ipsius Jesu te admonentis: videlicet ut ipsum diligas tota anima, toto corde, ex omnibus viribus (*Luc. x, 27*), et ut renuntiares omnibus quæ possides (*Matth. xix, 59-61*), et abnegares temetipsum, et tolleres crucem tuam, et humiliter sequereris ipsum (*Luc. ix, 23*), ut tandem coheres ejus fieres (*Rom. viii, 17*). Quia ipse ait: *Qui aliorum voluerit esse primus, ut hic omnium servus sit et minister: quemadmodum ipse non ministrari venit sed ministrare* (*Matth. xx, 26-28*). Hæc et multa his similia usque ad hunc diem aure surda præteristi, quia amor tuus ad

plura distentus Jesum nullatenus quærit comprehendere; imo si millies totus in Christum Jesum directus fuisset, ejus amoris merita utcumque nullatenus attingisset. Et si dilexisti ipsum Jesum parumper, non tamen totis viribus; quia ipse in omnibus et super omnia diligendus. Sic etiam aliquibus renuntiasti, non tamen omnibus, quandiu voluntas in te vim obtinet.

17. O si pensares quantorum malorum auctrix tua tibi fuisset voluntas! certe videres quod omnis peccati, omnis miseræ, et omnis distantiae, et omnis guerræ inter Deum et te, ipsa tibi causa fuisset. Semper ipsa voluntatem Domini impugnabat, et heu, sæpissime expugnabat, et omnia mala ad te intrabant cum ipsa. Numquid omnibus **794** renuntiasti, qui omnium radicem sic fortiter possedisti? Nulla sane virtus vel salus radices suas mit-

A tet in te, quousque hæc vitiosissima peccatorum radix omnino non fuerit extirpata. Noli ergo auditor obliviosus esse: sed die ac nocte legito passionem Jesu, et in omnibus actibus sponsam Jesu imitare, tollens crucem tuam, et ad imitationem ejus una cum ipsa correns ardenti desiderio fortiter post Jesum: ora, flagita, supplica, ut hæc tua damnosa et perniciosa voluntas tollatur a te, et clama, et dic: *Fiat voluntas tua, Domine Jesu, sancta, et bene placens, et perfecta, sicut in celo* (*Matth. vi, 10*); sic et in me misero, qui sum terra et cinis: quousque omnem suam voluntatem in me perficiat sponsus Ecclesiæ Jesus Christus, qui est omni laude plus laudabilis; ut sicut ipse est unum cum Patre, sic consummatum in se vinculo charitatis unum esse faciat, sic ut minime ab ejus voluntate deviem per infinita sæcula sæculorum. Amen.

FORMULA HONESTÆ VITÆ.

In codice Cisterciensi exstat cum hac epigraphe: *Formula honestæ vitæ, data a S. Bernardo, sicut creditur.* Eidem etiam in manuscripto codice Ecclesiæ Parisiensis tribuitur, sed perperam.

1. Petis a me, frater charissime, quod necdum a suo provisorio audivi aliquem petiisse. Verumtamen quia id instanter tua deposcit devotio, cui juste et rationabiliter petenti aliquid in Christi nomine negare non valeo; Formulam honestæ vitæ brevi tibi sermone depingam: quam si in Christi amore vel dilectione exardescens perseveranter servaveris, vitam procul dubio consequeris æternam. Ut ergo ab interiori homine ad exteriorem sermo procedat, ita circa tui puritatem cordis te indesinenter studere oportet, quo totius puritatis amator Deus ibi sedem tanquam in celo sibi collocare dignetur, juxta illud: *Cælum mihi sedes est* (*Isa. lxvi, 1*), et: *Anima justii sedes est sapientiæ* (*Sap. vii, sec. LXX*). Necessesse est igitur vigilanter intendas cogitationes tuas ad bonum semper et honestum dirigere, ut videlicet cogitare vel meditari coram Deo pertimescas, quod in præsentia hominum dicere vel facere merito erubesceres; sciens quod sicut per verba vel facta innotescimus homini, sic nimirum per cogitationes cuncta scrutanti spiritui; quia quod agunt hominibus dicta, eadem Deo cogitationes. Deus enim novit cogitationes hominum, quia vanæ sunt (*Psal. xciii, 41*). Et sicut nulla est ei invisibilis creatura, sic omnino nihil potest cogitari quod eum lateat. Vivus est enim sermo Dei et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti, pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, et discretor cogitationum cordis (*Hebr. iv, 12*).

2. Sit tibi quoque Jesus semper in corde, et nunquam imago crucifixi ab animo tuo recedat. Hic tibi sit cibum et potus, dulcedo et consolatio tua, mel tuum et desiderium tuum, lectio tua et meditatio

C tua, oratio et contemplatio tua, vita, mors et resurrectio tua. Semper cogita illum, nunc positum in præsepio, et pannis involutum, modo in templo Patri a parentibus præsentatum, nunc fugientem in Ægyptum; ibi diu in extrema paupertate et indigentia commorantem, et inde maximo cum labore redeuntem: modo in templo audientem doctores et interrogantem, qui docet hominem scientiam, et postea parentibus subditum, cui jure omnis creatura subditur; deinde esurientem in deserto et sitientem, qui est panis vitæ, et fons sapientiæ (*Psal. xxxv, 10*), et qui pascitur inter lilia (*Cantic. ii, 16*), et implet omne animal benedictione (*Psal. cxlii, 15*): modo fatigatum ex itinere, sedere sic supra fontem, cum mulierecula sola solum loquentem, totius mundi statum regentem; postea factum in agonia prolixius orantem, et omnia omnibus sufficienter administrantem. Ab angelo etiam ipsum, qui est dulcedo et consolatio Angelorum et hominum, consolationem nihilominus recipientem: aut ad columnam illum, qui totius est orbis sustentamentum, ligatum et flagellatum: ipsum, qui est Angelorum splendor, sputis illitum, palmis in facie percussum, spinis coronatum, opprobriis saturatum: ad ultimum cum iniquis deputatum, et pro te in cruce pendentem et morientem, atque spiritum suum in manus Patris commendantem. Sic nimirum erit fasciculus myrrhæ dilectus tuus, sic inter ubera tua **795** commorabitur (*Cantic. i, 12*). Sic de omnibus anxietatibus et amaritudinibus Domini tui quasi quemdam fasciculum colligas, ut amarum poculum lacrymarum tibi conficias. Quod si quando ardentissimo Christi amore succensus, volueris cum Apostolo jam illum cognoscere, et non secundum carnem

(*II Cor. v*), levabis parum mentis oculos ad victoriam resurgentis, ad gloriam ascendentis ad gloriosam majestatem in gloria Dei Patris sedentis atque regnantis, quæ sursum sunt sapiens, et quæ sursum sunt quærens, ubi Christus est in dextera Dei sedens (*Coloss. iii, 1, 2*). Nec tamen ibi longam facies moram, ne forte, si diutius scrutator majestatis fueris, obruaris a gloria (*Prov. xxv, 27*).

3. Sane ante omnia te debere noveris omnem cordis elationem, jactantiam atque arrogantiam, quasi venenatas aspides, fugere, sciens procul dubio, quia immundus est coram Deo omnis qui exaltat cor suum. Itaque neminem spernas, nemini noceas, nulli detrahas, et pro Christi amore omnibus prodesse coneris. In tantum etiam inferiorem ac cæteris viliozem te non solum ex intimo cordis affectu credas, verum etiam non te dicas profecisse, sed nec te aliquid esse existimes, juxta illud apostoli: *Qui se aliquid esse existimat, cum nihil sit, ipse se seducit* (*Galat. vi, 3*).

4. Sit præterea incessus tuus maturitate plenus, gravis et honestus: ut videlicet non fractis gressibus ambules, aut scapulas dextrorsum, sinistrorsum vergendo, non erecta cervice, non proeminente petore, seu etiam inclinato capite super humerum; quæ omnia aut levitatem redolent, aut elationem ostentant, aut hypocrisis sapiunt. Incedens ergo, stans et sedens, faciem semper habeto deorsum, revolvens in animo tuo quod pulvis es, et in pulverem reverteris: et cor sursum, ubi Christus est in dextera Dei Patris sedens. Quaquaversum nulla curiositate, quin potius necessitate aspicias. Tristitiam autem, maxime in conventu, dissimulare te decet, quamdam in facie hilaritatem præterens: privatim autem nunquam vultus in diversa mutetur. Si quando coram aliis positus ridere alicujus rei causa fueris compulsus, ut assolet, non sit risus tuus excusatus. Nam juxta Sapientem: *amictus corporis, et risus dentium* [*al. sales tui sint sine dente*], et *gressus hominis, enuntiant de illo* (*Eccli. xix, 27*). Tuis etiam interdum interpone gaudia curis.

5. Nunquam sis otiosus, quin aut legas, aut aliquid de sacris Scripturis mediteris; vel certe, quod melius est, rumines Psalmos; operando nihilominus incessanter quod tibi fuerit injunctum, ut semper te diabolus inveniat occupatum: multam enim malitiam docuit otiositas (*Eccli. xxxiii, 29*). Illas etiam scripturas libentius legas, quæ præcipue erga Christum tuum magis inflammaverint intellectum. Intellege quæ dico. Dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum, si in sensu cogitaveris circumspectionem Dei. Cum oraveris, non impleas aures audientium singultibus et suspiriis, sed intente ora Deum in cubiculo cordis tui. Proderit tamen ad devotionem compunctionemque obtinendam, si ita semotus fueris, ut puras manus ad Deum levando, etiam tui ipsius vocem audire possis. Nonnunquam ad sublevandum intentionem in cælum prospicias, ut ubi sit cor tuum, ubi Christus est in dextera Dei

A sedens. Ab oratione iterum revertaris ad lectionem: et iterum, lectio cum fastidium submovertit, ad orationem redeas.

6. Consortia juvenum, et maxime illorum qui imberbes sunt, in quantum convenienter poteris, devita. Nunquam alicui oculos in faciem figas.

7. Sicut ad crucem, sic accedas ad cibum: id est nunquam voluptate, sed necessitate pascaris; et fames, non sapor provocet appetitum. Singularitatem fuge, et communitate esto contentus, sciens quia caro pascenda est, et exstinguenda sunt vitia. Si quando tibi aliquid superapponitur, tanquam divinitus procuratum accipe illud, hoc tamen habens in animo semper et voluntate, ut alteri magis apponeretur.

B 8. Pone providentiæ tuæ modum, ne sapiens tibi videaris. Semper et ubique atque in omnibus operibus time, ne forte excedas in aliquo. Hinc beatus Job: *Verebar, inquit, omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti* (*Job ix, 28*).

796 9. Cum ad stratum lassus deveneris, te honestissime jacendo componas, nec supinus jaceas, nec genua levando, calcaneos jungas ad tibias. Quod si forte luxuriæ te pompa concusserit, recordare dilectum tuum positum super lectum doloris, et universum stratum suum versatum in infirmitate ejus, hæc dicens in corde tuo: Dominus meus pendet in patibulo, et ego voluptati operam dabo? Sicque invocato nomine Salvatoris, ingeminando sæpe nomen salutis, cessabit tandem, Deo succurrente, quassatio. Ruminantem Psalmos somnus te occupet, ut in somno somnies te dicere Psalmos.

10. Cum surrexeris ad vigiliam, lauda Creatorem tuum ex omnibus viribus tuis, et ad laudem Redemptoris tui exalta vocem tuam in fortitudine. Postremo purissimum semper erga Christum amorem habeto, et nihil præter ipsum nisi propter ipsum amare memento. Prolixius quam putaveram descripsi tibi quæ ipse agere nequeo, in te adimpleri desiderans, quod in me deesse cognosco; quia profectus tuus gaudium est meum et corona in Domino.

UTILE MONITUM DE CONSIDERATIONE MORTIS.

D Si quando affectus fueris tædio, juxta lapidem, super quo lavantur corpora, te meditando compone, et diligenter cogita quo tractentur usu sepeliendi: nunc enim in integrum (76), nunc in faciem versantur. Quomodo nutat caput, cadunt brachia, rigent crura, jacent tibie: quomodo induantur, consuantur, deferantur humanda. Quomodo componantur in tumulo, quomodo pulvere contegantur, quomodo vorentur a vermibus, quomodo quasi saccus putrefactus consumantur. Summaque tibi sit philosophia, meditatio mortis assidua. Hanc ubicumque fueris, et quocumque perrexeris tecum porta, et in æternum non peccabis.

(76) Leg. in tergum. EDIT.